

РЕЦЕНЗІЯ

доктора юридичних наук, доцента, завідувачки кафедри кримінально-правових дисциплін та судочинства Навчально-наукового інституту права Сумського державного університету Бондаренко Ольги Сергіївни на дисертацію здобувача ступеня доктора філософії в галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право Рубаненко Алли Миколаївни «Адміністративно-правові засади відповідальності іноземців та осіб без громадянства»

Грунтовний аналіз дисертаційного дослідження Рубаненко Алли Миколаївни «Адміністративно-правові засади відповідальності іноземців та осіб без громадянства», яке представлено до захисту на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право дає підстави стверджувати, що воно є актуальним, належним чином наукового обґрунтованим, мета та завдання дослідження сформовані на належному рівні, а висновки відповідають завданням, сформульованих у вступі дисертації.

1. Актуальність теми.

Іноземці за своїм правовим статусом неістотно відрізняються від осіб без громадянства. Обсяг прав та обов'язків цих суб'єктів вужчий, ніж у громадян України, але за загальним правилом вони користуються тими самими правами і на них покладаються ті самі обов'язки, що й на громадян України. Відмінності пов'язані з відсутністю громадянства у розглядуваної категорії осіб, яке є найважливішим компонентом адміністративно-правового статусу особи.

Правосуб'єктність цих осіб виникає з моменту прибуття в Україну і завершується з часу залишення її території. Адміністративно-правовий статус іноземців регламентується Законом України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», а також міжнародними угодами. Статус осіб, які не мають громадянства, але перебувають на території України, визначається законодавством України.

практики його застосування. Крім того, напрацювання Алли Миколаївни використовувалися і у практичній діяльності судів.

7. Структура наукової роботи.

У першому розділі дисертації *«Теоретико-методологічні засади дослідження адміністративної відповідальності іноземців та осіб без громадянства»* досліджено поняття та елементи правового статусу іноземців та осіб без громадянства в Україні та з'ясовано місце адміністративної відповідальності в правовому статусі іноземців та осіб без громадянства.

Другий розділ дисертаційного дослідження *«Адміністративна відповідальність іноземців та осіб без громадянства»* присвячено: правовому аналізу правопорушень, суб'єктом яких є іноземці та особи без громадянства та характеристиці адміністративно-правових санкцій, застосовуваних до іноземців та осіб без громадянства;

У третьому розділі *«Система заходів удосконалення адміністративно-правових засад відповідальності іноземців та осіб без громадянства»* дисертантом узагальнено зарубіжний досвід відповідальності іноземців та осіб без громадянства; проаналізовано практику Європейського суду з прав людини щодо юридичної відповідальності іноземців та осіб без громадянства; визначено напрями вдосконалення адміністративної відповідальності іноземців та осіб без громадянства в Україні.

8. Повнота, стиль і мова викладення та відповідність діючим вимогам щодо оформлення дисертації

Результати дисертаційного дослідження викладено в п'яти наукових працях, три із яких написані у співавторстві та чотирьох тезах доповідей на науково-практичних конференціях, що відповідає вимогам Наказу Міністерства освіти і науки України «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» від 23.09.2019 р. № 1220.

9. Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності.

За результатами аналізу дисертаційної роботи та публікацій автора порушення академічної доброчесності не виявлено. Елементи фальсифікації чи фабрикації тексту в роботі відсутні.

10. Недоліки дисертації та автореферату щодо їх змісту та оформлення. Суттєвих недоліків у змісті чи формі роботи немає, проте в процесі ознайомлення з роботою в мене виникло декілька зауважень та запитань:

1. На мою думку, під час вивчення адміністративно-правового статусу іноземців та осіб без громадянства доцільно було більше уваги приділити міжнародним конвенціям з цього питання, що варто було б відобразити у плані.

2. На сторінці 28 дисертації Алла Миколаївна вказує, що громадянство є передумовою та відправною точкою правового статусу. Вважаю, що правовий статус громадянина є похідним від правового статусу людини. Тому, погодитися з баченням Алли Миколаївни не видається можливим.

3. Хотілося б, щоб дисертант більше уваги приділила особливостям притягнення до адміністративної відповідальності в умовах воєнного стану.

11. Висновок

Дисертація Рубаненко Алли Миколаївни «Адміністративно-правові засади відповідальності іноземців та осіб без громадянства» є завершеним дослідженням, в якому висвітлено особливості притягнення іноземців та осіб без громадянства до адміністративної відповідальності в Україні. За науковою новизною, актуальністю, теоретичною і практичною цінністю дисертація Рубаненко Алли Миколаївни відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», постанови Кабінету Міністрів України «Про

Для іноземців та осіб без громадянства обов'язковими є норми Конституції та інших законів України, загальнообов'язкові правила, що стосуються охорони природи, санітарії, пожежної безпеки, громадського порядку, користування транспортними засобами, в'їзду та виїзду. Разом з тим ці особи не користуються частиною прав та обов'язків, що становлять групу виключних прав та обов'язків громадян України (виборче право, право мати паспорт громадянина України та ін.). Крім того, передбачено, що юридичну відповідальність іноземці та особи без громадянства несуть на рівні з громадянами України. Поза тим є кілька складів адміністративних правопорушень зі спеціальним суб'єктами (іноземцями та апатридами). Зазначене підтверджує актуальність обраної теми дисертації.

2. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Основні положення та висновки, що викладені у дисертації в цілому є досить обґрунтованими і містять нові положення відносно проблемних аспектів правового статусу іноземців та осіб без громадянства, а також особливостей їх притягнення до адміністративної відповідальності.

Дисертаційна робота виконана на високому науковому рівні. Імпонує і вміння автора підбирати правильну методологію, вміння компонувати різні наукові підходи, аналізувати позиції вчених, критично аналізувати національне законодавство, міжнародні нормативно-правові акти.

3. Зв'язок теми дисертації з державними чи галузевими науковими програмами.

Дисертаційне дослідження виконане в межах науково-дослідних тем Навчально-наукового інституту права Сумського державного університету «Розробка методики взаємодії правоохоронних органів України щодо протидії легалізації злочинних доходів» (номер державної реєстрації 0120U100474) та

«Організаційно-правові засади функціонування правоохоронної, судової та фінансової систем України» (номер державної реєстрації 018U001317).

4. Наукова новизна дослідження та отриманих результатів.

Дисертаційна робота є одним із перших комплексних досліджень, яке, ґрунтуючись на нормативно-правових актах вітчизняного й зарубіжного законодавств, наукових здобутках учених різних часів, є комплексною спробою визначити сутність і особливості адміністративно-правових засад відповідальності іноземців та осіб без громадянства, а також, урахувавши вітчизняний досвід і досвід зарубіжних країн, виокремити й запропонувати перспективи вдосконалення національного законодавства. Результатом проведеної роботи стала низка сформульованих наукових висновків та рекомендацій.

5. Теоретичне значення одержаних результатів.

У дисертації ґрунтуючись на аналізуванні законодавства України, міжнародних нормативно-правових актів, судової практики, правової доктрини, визначено сутність та розкрито особливості адміністративно-правових засад відповідальності іноземців та осіб без громадянства, а також на основі опрацювання вітчизняного досвіду і позитивних практик зарубіжних держав виявлено недоліки й прогалини в законодавстві та з'ясовано перспективи його вдосконалення.

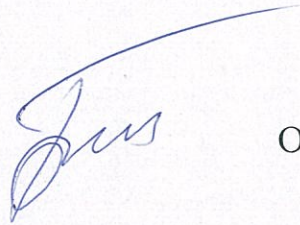
6. Практичне значення одержаних результатів.

Цінність наукових результатів роботи полягає у тому, що в ній запропоновано рішення важливого наукового завдання – притягнення іноземців та осіб без громадянства до адміністративної відповідальності в Україні. Практичне значення результатів роботи обумовлене тим, що здобувачем запропоновано напрями удосконалення чинного законодавства та

затвердження Порядку присудження ступеня доктор філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 р. № 44.

РЕЦЕНЗЕНТ:

доктор юридичних наук,
завідувачка кафедри кримінально-правових
дисциплін та судочинства
Навчально-наукового інституту права
Сумського державного університету

Ольга БОНДАРЕНКО

*Гідрис Бондаренко О.С. завірено,
фахівець I категорії № 2 Симова М.С. (Сім)*

